

Komunistické Nagano 1948

Zítra uplyne 80 let od převratu v únoru 1948. A komunisté v parlamentu na něj pořád nostalgicky vzpomínají. Jenže mohou být rádi, že dnes nevládne Klement Gottwald, protože si jako poslanci slušně vydělali a z historie víme, jak takoví lidé po roce 1948 končili.

Pavel Carbol

předseda Společnosti Edvarda Beneše

Letošní osmičkový rok bude bohatý na rozmanitá historická výročí. Konkrétně únor je orámován hned dvěma vítězstvími, na která nelze zapomenout. To první, dle pořadí dnů v kalendáři, si připisali 22. února naši hokejisté roku 1998 na tzv. turnaji století v Naganu. Druhé vítězství dobyl 25. února v roce 1948 „pracující lid“. Ano, je to již 70 let, co českoslovenští komunisté pod vedením Klementa Gottwalda získali rozhodující vládní pozice a protáhli si volební období na bezpáteřně dlouhých více než čtyřicet let. Únor 1948 se tak stal takovým komunistickým Naganem. Soudruzi na něj mohou, doufejme, jen nostalgicky vzpomínat.

Onoho února roku 1948 došlo k jedné, v parlamentních demokraciích běžné vládní krizi. Měla však fatální následky. Některé příznaky tehdejších koaličních šarvátek můžeme pozorovat dodnes v různých zemích světa i u nás. Nejsilnější vládní stranou byli od voleb roku 1946 komunisté, kteří měli svého straníka Václava Noska na postu ministra vnitra. Skrze něj začali personálně obměňovat vedení tehdejší policie v Praze.

Koaliční vláda, ve které měly demokratické strany většinu, odhlasovala usnesení, že ministr vnitra má situaci vrátit do původního stavu. Ten to odmítl a kabinet se ocitl v krizi. U koaličního vládnutí věc zcela běžná a jak praví notoricky známý bonmot, koaliční partner je vůbec nejhorším nepřítelem.

Bez dobrých řešení

Krok, který poté následoval, známe také poměrně důvěrně ze současnosti. Když je vláda v krizi, následuje zpravidla řešení v podobě podání demise, kterou v parlamentních republikách formálně přijímá prezident. Edvard Beneš laborující se svým zdravím po mozkových mrtvicích byl v neřešitelné pozici.

Demokratické parlamentní strany, které krizi vyvolaly, neměly připraveno žádné konkrétní řešení. Když komunistický premiér Klement Gottwald získal dostatečnou podporu v parlamentu a navrhl nové ministry, začala situace gradovat. Dalším ka-

mínkem do mozaiky skládající novou totalitu byly hrozby ozbrojeným konfliktem i vlastní komunistickou represivní složkou, a sice lidovými milicemi. Propaganda strachu hroící násilím těsně po druhé světové válce zafungovala dokonale. Nemocný prezident bez razantních spojenců z řad demokratických politických stran obměnou vládu jmenoval.

Bohužel je zjevné, že i případné průtahy by dlouhodobě nástupu komunistů nezabránily. Pouze by jej oddálily a hlavně zdramatizovaly. Celá desetiletí vlády této strany pak byla provázána ztrátou občanských svobod, ekonomickou devastací země, emigrací a zpočátku i tvrdými politickými procesy.

Následky jsou v naší společnosti patrné stále. Ten, kdo dnes kritizuje privatizační přehmaty či polemizuje ohledně restitucí, by měl asi zajít na konzultaci do komunistické stranické centrály. Současnost, kterou žijeme, není mnohdy jednoduchá, ale oproti letům komunistické vlády je oázou klidu a míru.

Právě v současných dnech se u příležitosti skládání nové české vlády nabízí s tehdejší vývojem několik paralel. Komunisté jsou velmi blízko toho, aby měli přímý vliv

na vládu, a to paradoxně poté, co utrpěli volební debakl. Dosáhli totiž nejhoršího výsledku od doby svého vzniku ve dvacátých letech dvacátého století.

Je proto dost možné, že na parlamentní úrovni poprvé vyjdou ze své opoziční uličky, která jim umožňovala sladký život. Být více než čtvrtstoletí bokem vládní odpovědnosti a partají označovanou za antisystémovou je v demokratickém systému velmi pohodlné. Mnozí komunističtí poslanci reprezentující „staré pořádky“ se za ty dlouhé roky ve Sněmovně díky platům stali v podstatě milionáři a leckdo z nich i výnosně podnikal.

Férově by tak dost možná klidně mohli sami proti sobě zahájit třídní boj. Po únoru 1948 to byl jeden z hlavních znaků jejich vládnutí a byli v něm pedanticky pečliví.

Místo těchto salonních úvah dnes však stojí před klíčovými rozhodnutími. Jejich voliči ubývá a ti noví, kteří chtějí změny, volí jiné strany.

Pokud se soudruzi a soudruzi, doposud v poklidu vyseďávající v poslaneckých lavicích, zapojí jakoukoliv formou do vládní odpovědnosti, je možné, že své tvrdé a hlavně rudé voličské jádro začnou ztrácet

ještě rychleji. Budou totiž muset vysvětlovat, obhajovat, komunikovat, zkrátka nést odpovědnost. To je v parlamentní demokracii věc velmi ošidná. Řada současných stran ve Sněmovně by na toto téma mohla věst odborná školení.

Výchovný pohlavek

Jedním z důkazů, že se reprezentace současných komunistů neuměla vyrovnat se svou minulostí, bylo volení a poté nezvolení jejich poslance Zdeňka Ondráčka do čela sněmovní komise pro kontrolu činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů. Samozřejmě, že by uvedený předlistopadový pendrekový úderník danou funkci zvládl. Šlo ovšem logicky o to, že byl zatížen právě výše popsanou minulostí.

Komunisté však neuměli pružně nabídnout někomu méně kontroverzního a trvali na něm. Je vidět, že nic starého nezapomněli a nic nového se nenaučili. Tak jako před sedmdesáti lety kroužili kolem postu souvisící s problematikou bezpečnosti. Vcelku symbolicky jim to nakonec nevyšlo. Pro komunisty bylo nezvolení Ondráčka výchovným pohlavkem a důkazem, že ne všichni umějí lehce zapomenout. I proto by následky vítězství pracujícího lidu z roku 1948 neměly být opomíjeny.

Při nářku médií a učitelské veřejnosti o kulhající vědomostech mládeže v oblastech našich moderních národních dějin se můžeme dostat pomocí hokejové kličky od roku 1948 právě až k hokejovému Naganu. Historie umí být někdy velmi symbolicky poučná. Téměř zakázaným slovem se během komunistické diktatury totiž stal termín svoboda. Přesně takové příjmení měl na dresu střelec české vítězný finálové trefy. A aby toho nebylo málo, porazili jsme díky ní Rusy.

Navíc samotný legendární obránce z komunistického Československa v mládí emigroval. Na sklonku své sportovní kariéry nastoupil jen na jedné akci za národní tým a vstřelil pouze jediný gól. Ten životní a rozhodující. Možná právě tento emigrant Čechům ukázal, že i únor může být krásný měsíc, i když je měsícem nejkratším. Mít s/Svobodou je prostě úspěch! Každopádně ať se současní čeští komunisté do jakékoli vládní odpovědnosti zamotají, nebo ne, tak to „jejich Nagano“ opravdu slavít nikdy nebudeme. Oni sami by to měli, i když pozdě, pochopit. A ukázat, že historie je učitelkou života. Jinak i ty jejich zbývající preference semele čas a boží mlýny, tak jako dnes již exposlankyni Martu Semelovou coby symbol oslavování starých komunistických pořádků, která díky volbám vypadla ze Sněmovny.

Foto: ČTK

Sobotní zápisník z Malé Strany

Miroslav Korecký

- Jsme šťastná země: prezident i premiér tento týden zásadně řešili nejen **vítězství Ester Ledecké** v superobřím slalomu, což by šlo pochopit, ale hlavně **málo jásavý komentář** sportáka Petra Vichnara. Mimochoďem - Miloš Zeman konstatoval, že sám komentátor by se jistě přiznal hned „na první překážce“. Nechceme poučovat hlavu státu, ale překážky se používají v atletice nebo na koňských dostizích, zatímco v alpském lyžování jsou **brány**. Pozor - neplést s **brankami**, ty jsou zase v hokeji.
- ČSSD před sjezdem avizovala, že pozve **všechny bývalé předsedy**. Výsledek? Slavomír Klaban, Jiří Horák a Stanislav Gross **umřeli**. Vladimír Špidla a Bohuslav Sobotka **nepřijeli**. Jiří Paroubek nakonec **nebyl pozván**, aby jednání sjezdu nerozvrátil. Takže jako jediný dorazil Miloš Zeman. Smutná bilance, ale nemylme se, třeba v ODS by to bylo **hodně podobné**. S bývalými předsedy to prostě naše partaje neumějí.
- Výsledkem sjezdu ČSSD je předseda Jan Hamáček. Ten má **dvě specializace** využitelné ve vládě: obranu a diplomacii. Doma u **šlechtů a u Stropnických** zavládá nervozita. Tak který z nich to bude?
- Vyvarujme se všech **politických vtípů**, protože se rychle mění ve skutečnost. V době hradní kampaně to byla jen taková legrárka, teď ale **arcilotr Jiří Kajíněk** na besedě v Hodoníně oznámil, že za pět let bude **kandidovat na prezidenta**. Zvažoval to prý ostatně už teď, ale nechtěl jít proti Miloši Zemanovi. Budiž to i vítaná informace pro pražskou kavárnu, že on ten Zeman zase **není tak špatný zent**.
- Jednání o vládě mezi ANO a STAN se neso- lo ve zvláštním duchu, trochu připomínalo **klubovnu ve Valdicích**. U stolu se sešlo pět politiků, z čehož tři - Andrej Babiš, Jaroslav Faltýnek a Martin Půta - jsou nyní **tretně stíháni**. A pro zbylé dva, tedy Jana Farského a Víta Rakušana, samozřejmě platí, že stíhání pravděpodobně nejsou jenom proto, že orgány činné v trestním řízení **nebyly dostatečně důsledné**.
- Komunisti si nenechali ujít 70. výročí únoro- vého převratu, ostatně teď to jsou **hotové rudé žně**, ve stejném týdnu je 170 let od vydání Komunistického manifestu a 115 let od narození Julia Fučíka. K **Vítěznému únoru** pořádá KSČM v pondělí slavnostní shromáždění, které sice není na Staroměstském náměstí, jen v budově jejich ústředního výboru, ale zase ho **zahájí soudruh Grebeníč- ček**. Vystoupí také pamětník František Kovanda, **přímý účastník puče** (asi držel Gottwaldovi Clementisovu beranici), promluví mladý komsomolec Milan Krajča, budou se **předávat pamětní listy**, takže by to mohlo být hezké!

Diskuse

K bouři v naší katolické sklenici

Tomáš Halík
prezident České
křesťanské akademie

V MF DNES byl otištěn text Veroniky Valíkové s příznačným názvem Kdo stojí za vatikánským dopisem o Dukovi?, který připomíná Kojzarovy útoky na skryté pozadí Charty 77. „Kampaň má nepochybně své hybatele,“ tvrdí autorka a sama si odpovídá, kdo ti padouši mohou být, aniž se obtěžuje zjistit si fakta - publikuje líživé a nactiurhačné spojování mé osoby s oním dopisem katolických aktivistů papeži Františkovi a dopouští se tím hrubého porušení novinářské etiky.

A když už je v ráži, v další větě mne obviňuje - opět bez důkazů - že „mé praktiky“ porušují etické principy. Tedy: s otevřeným dopisem do Vatikánu nejen nemám nic společného, naopak jsem všechny, kdo mne žádali o radu, zda ho mají podepsat, od toho odrazil.

Dost dobře totiž, na rozdíl od jeho pisatelů, znám vatikánské prostředí: vím, že takové texty opravdu neputují na papežův stůl, protože jestli je Vatikán na něco alergický,

tak jsou to rady těch, kteří o radu nebyli žádáni. Pokud člověk nedostane z nunciatury obálku s latinským upozorněním, že má odpovídat na položené otázky pod „papežským tajemstvím“, jeho názory na místní církevní záležitosti se papežská kurie nebude zabývat, protože má po celém světě s více než miliardou katolíků starostí dost.

Avšak pokud je Svatý stolec na něco ještě mnohem více alergický - a to už od sporů o investuru v 11. století - pak je to vměšování světské moci do záležitosti jmenování či odvolávání biskupů. O to se v posledních stáletích pokoušeli především představitelé totalitních režimů včetně československých komunistů - vždy marně. To, že prezident Zeman svým prohlášením, že zatlačí na papeže ve věci prodloužení arcibiskupova mandátu, dal svému příteli Dukovi polibek smrti, svědčí o tom, že staronovému hradnímu pánovi už slábnou nejenom nohy.

Po prezidentově široce publikovaném úmyslu intervenovat do zárlivě střežených církevních záležitostí - o tom samozřejmě už Vatikán ví, i kdyby se Zeman chytíl za nos a dopis nakonec neodeslal - se Svatý stolec skutečně začne zajímat o dopis skupiny věřících, který by bez této reklamy byl

zcela bezvýznamný. Co že v něm stálo za hlavní výtku? Že se církevní poměry v Česku díky arcibiskupové přítulnosti k moci dostávají zpět do dávno z obou stran odsouzených poměrů aliance trůnu a státní moci? A což nepodal právě Zeman pádný důkaz, že ti „písklouni“ - jak je nazval ve své pravidelné orwellovské „hodince nenávisť“ na TV Barrandov - si to tak úplně nevymysleli?

Nejsem autorem dopisu

Opakují: Textu stovky katolíků, odeslaném do Vatikánu, nejsem ani autorem, ani podněcovatelem, ani signatářem, ani příznivcem. S Dominikem Dukou se známe přesně 50 let, v tvrdých dobách, kdy jsme oba nesměli ani vykonávat své kněžské povolání, ani učit na univerzitě, jsme spolu úzce spolupracovali ve „štábu“ podzemní církve kolem Josefa Zvěřiny a Oty Mádra, psali do samizdatu a konali mnoho věcí, pro něž jsme byli vedeni jako režimem nepřátelské osoby.

Ano, v posledních letech se naše politické názory v mnohém silně liší, ale dokud mne nezačal kardinálův nešťastný mluvčív páter Badal ovčáckovským způsobem napadat na

svém Twitteru, v televizi a rozhovorech na Parlamentních listech a neotevřel rozhovoru pana kardinála ze široka tuto podivuhodnou tribunou, mohli jsme si bratrsky mnohé věci vyříkat tváří v tvář.

Teď už je trochu pozdě, v potlesku lidí jako Zeman, Klaus, Mynář, Okamura, Bobošíková, Ringo Čech, čtenářská obec Parlamentních listů a mnozí další noví fanoušci našeho kardinála můj hlas jistě zaniká.

Když jsem viděl fotografii svého biskupa, kráječjeho na narozeninovou party Vratislava Mynáře či na svěcení hradní stříkačky, pochopil jsem, že na slíbené bratrské setkání už čas nemá, že jsme si na stáří našli každý jiné přátele a těch se asi už budeme držet. Já přes všechny výhrady beru vážně slib respektu a loajality ke svému biskupovi ve věcech víry a církevní správy, avšak ve věcech tohoto světa, kde nám církev našťádně dopřává svobodu různosti názorů, se už asi neshodneme. Nechme tedy růst různé rostliny vedle sebe, jak nám radí Písmo, on si nás nakonec přebere Bůh.

Když jsem ze záznamu viděl pantomimu mladých lidí před arcibiskupským palácem, kteří tím dávali najevo starost, že jistými výroků kardinál mladé lidi od církve odhání,

čekal jsem, že otce Dominika napadné udělat to, co by asi udělal papež František: otevřít vrata paláce a pozvat je na čaj a k rozhovoru - vždyť právě letos je tématem biskupské synody dialog s mladými, včetně pečlivého naslouchání jejich kritickým otázkám. Vrata paláce zůstala zamčená a páter Badal zahájil uragán urážek, kterým jsou teď autoři dopisu ze všech stran vystaveni.

Galerie současných obhájců kardinála je pestrá, podobně jako šiky nových obránců křesťanství proti neviditelným vojskům krvelačných machometánů, valících se na Říp. Ještě že nás Klaus ochránil před vojky, která na nás papež František chce jako kdy-si Brežněv poslat po tomto proradném „dopisu 99 pragováků!“ Člověk někdy neví, má-li se smát, či plakat.

Otevřený dopis papeži nebyl šťastnou akcí, zejména proto, že není moc důležitá, zda Dominik Duka bude sedět na vojtském stolci tři, nebo třiatřicet měsíců. Důležitější je, zda české křesťanství za 10 let, v té generaci, která se hledá, bude mít duchovní hloubku, morální povinnost, intelektuální čestnost a občanskou věrohodnost. A pro to je možné a potřebné udělat mnoho i teď.